

Avskjutningsrapportering

Södermanland

Tillförlitlig avskjutningsstatistik, som är jämförbar över tid, är en av grundstenarna i en faktabaserad viltförvaltning. Ett stort tack riktas till er som bidragit genom att skicka in uppgifter om fällt vilt.

Foto: Göran Ekström

Avskjutningsrapport: 1 juli 2022 - 30 juni 2023

Jägaren lämnar sina skottlistor till den i jaktlaget som ansvarar för rapporteringen, vilken i sin tur sammanställer alltihop och gör en enda rapport för hela jaktlaget. Möjlighet finns nu också för jaktlagets medlemmar att använda en app kopplad till Viltdata. Varje jaktlag i Viltdata har en unik jaktlagsnyckel för ändamålet. För mer information och statistik se www.viltdata.se

Svenska Jägareförbundet har sammanställt avskjutningsstatistik sedan 1939. Jägarkårens rapportering gör det möjligt att följa viltstammarnas tillstånd och utveckling, den är ett viktigt underlag i den lokala och regionala viltförvaltningen.

Inrapporterade uppgifter för enskilda områden särredovisas inte – de utgör endast underlag för skattning av avskjutningen och en beräkning av viltstammarnas utveckling på jaktvårdskrets- och länsnivå.

Södermanland

Avskjutningsrapporteringen har under 2022-2023 varit bra och samtliga jaktvårdskretsar har nått upp till målet om 30% rapporteringsgrad. För att stärka kvaliteten på statistiken strävar vi hela tiden efter en ökad rapporteringsgrad. Då måste antalet jägare/jaktlag som rapporterar bli fler, så påminn varandra om vikten av att årligen rapportera er avskjutning. Kunskap om våra viltstammars tillstånd är en förutsättning för att kunna planera lämpliga avskjutningsnivåer.

Avskjutningsstatistiken gör det även möjligt att följa viltstammarnas variationer, vilket är av vikt för att se hur viltstammarna i området utvecklas. Denna kunskap används bland annat till att förklara och försvara jaktutövandet, och till att undvika inskränkningar i antalet jaktbara arter och dess jakttider.

Att rapportera sin avskjutning är att ta ansvar för sin egen jakt och se till att bibehålla jakten även i framtiden.

Foto: Thomas Ohlsson

Art	Avskjutning	95 % trolighetsintervall	Jämfört med 2021/2022	
			Antal	Procent
Klövsvilt				
Dovsvilt	12493	(11282 - 13931)	649	5,48%
Kronsvilt	1767		-56	-3,00%
Rådjur	4766	(4386 - 5196)	-233	-4,66%
Vildsvin	7168	(6566 - 7863)	-1326	-15,61%
Älg	631		-95	-13,08%
Övriga däggdjur				
Bäver	282	(218 - 373)	-16	-5,37%
Fälthare	419	(343 - 531)	30	7,71%
Gråsäl	129		60	86,95%
Grävling	978	(836 - 1154)	208	27,01%
Iller	13	(7 - 29)	5	62,50%
Rödräv	1787	(1575 - 2043)	-81	-4,34%
Skogshare	13	(6 - 29)	4	44,44%
Skogsmård	79	(53 - 125)	35	79,54%
Fåglar				
Bläsand	9	(5 - 69)	7	350,00%
Fasan	873	(442 - 6569)	256	41,49%
Fiskmåsa	13	(4 - 97)	0	
Grågås	780	(504 - 1257)	-411	-34,51%
Gråtrut	2	(1 - 53)	0	
Gräsand	29817	(19363 - 53027)	561	1,92%
Kaja	1073	(696 - 1894)	168	18,56%
Kanadagås	150	(91 - 263)	-27	-15,25%
Knipa	298	(214 - 550)	119	66,48%
Kricka	210	(153 - 383)	28	15,38%
Kråka	865	(634 - 1263)	28	3,34%
Morkulla	1	(0 - 19)	0	
Nötskrika	76	(34 - 185)	-22	-22,45%
Rapphöna	32	(32 - 212)	32	
Ringduva	1119	(739 - 1846)	37	3,42%
Skata	238	(150 - 391)	-34	-12,50%
Storskrake	19	(13 - 58)	7	58,33%
Tjäder	8	(4 - 15)	0	
Vigg	44	(19 - 184)	-4	-8,33%

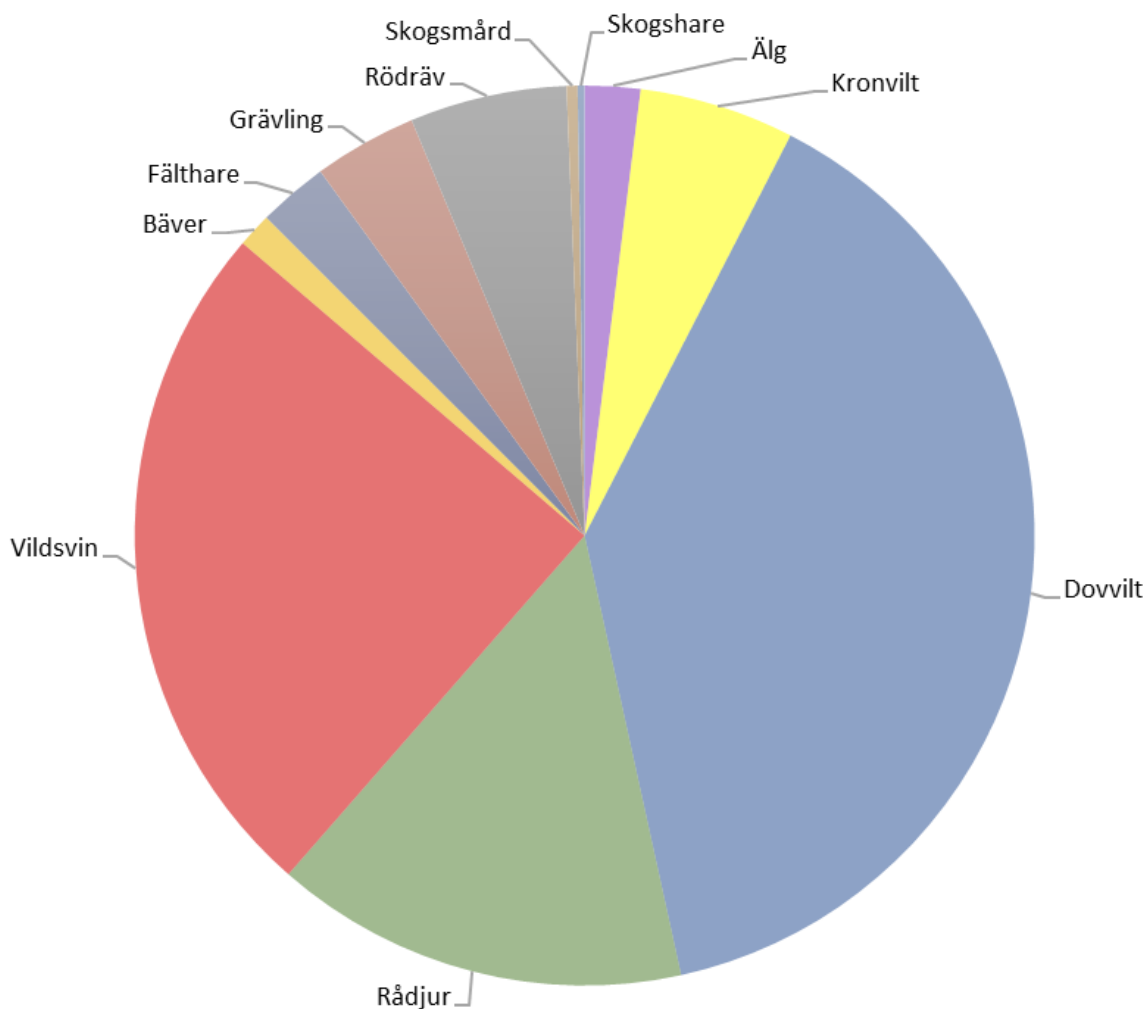
Tabell: Skattat antal fällda jaktåret 2022-2023 Södermanland. Källa: Svenska Jägareförbundets viltövervakning. Länsstyrelsen Södermanland och Naturvårdsverket

Jaktens mångfald inom Södermanlans län

I Södermanland fålls årligen en stor mängd olika viltarter. Antalet fållda av respektive art varierar mycket och beror på olika faktorer där populationernas storlek är den viktigaste faktorn. Det är emellertid lika viktigt att rapportera sin avskjutning oavsett om det inte fålls något eller om det fålls många eftersom all rapporterad areal ingår i det statistiska underlaget.

Avskjutningen har jämfört med flera andra län en stark övervikt mot klövvilt. Småviltet som jaktlig resurs kan i många fall nyttjas mer. När det kommer till arter förutom klövvilt är det framförallt rödräv, grävling som fålls.

Källa: Svenska Jägareförbundets viltövervakning och Länsstyrelsen Södermanland

Information gällande samtliga kurvdiagram: skuggade fält visar 95 % trolighetsintervall för skattat antal av respektive art. Detta innebär det område där det sanna värdet finns i 95 fall av 100, medan skattat antal visar det mest troliga värdet.

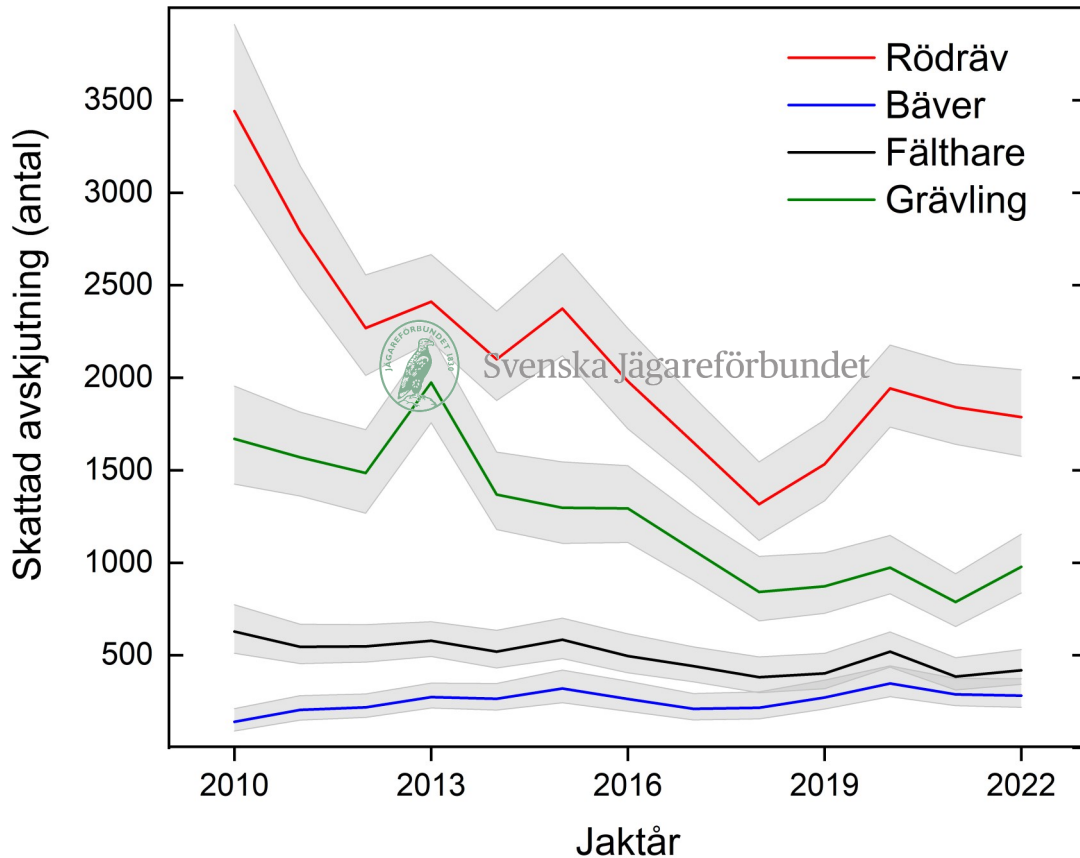
Småviltsavskjutning Södermanlands län

Småviltsavskjutningen har de senaste åren stabiliserat sig efter att antalet fällda grävlingar och rävar under många år följt en nedåtgående trend. Under jaktåret 2022/2023 fälldes i genomsnitt 3,1 rävar och 1,7 grävlingar per 1000 ha över länet.

Trenden för avskjutningen på bäver och fälthare ligger fortsatt stabil. Fältharen är en god indikator på hur stor variation och förekomst av gräs, örter och andra växter som det finns i ett aktivt jordbrukslandskap. Vill vi öka beståndet av fälthare i länet krävs det aktiv naturvård i form av riktade viltvårdsinsatser.

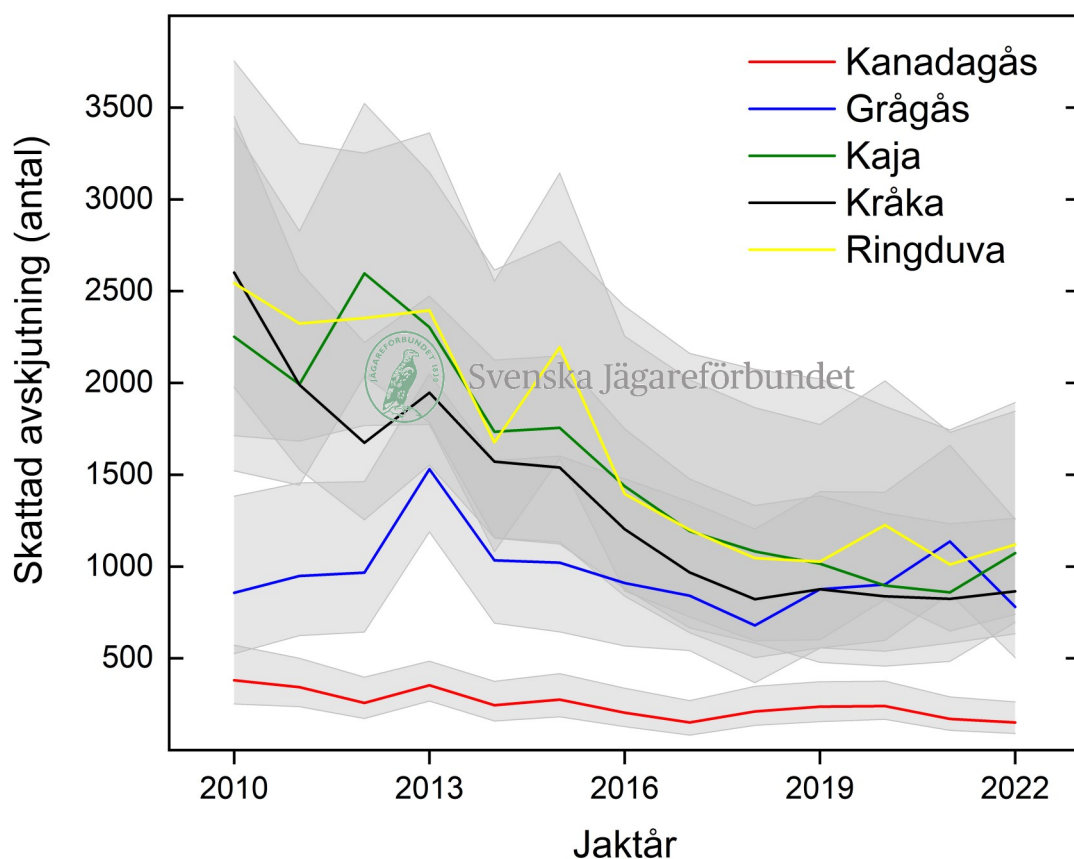
Foto: Mostphotos

Avskjutning fåglar i Södermanlands län

Precis som småviltsavskjutningen är fågel en resurs som skulle kunna nyttjas i större utsträckning i länet. Avskjutningen av fågel ligger lågt men relativt stabilt för arterna som visas i diagrammet nedan. Enligt siffror från fågelräkningar fortsätter gåspopulationerna att öka, vilket leder till stora problem med hårt bete på växande gröda, en utmaning vi fortsatt kommer få hantera genom både skrämsel och ökad avskjutning.

Det fälls årligen ett stort antal gräsänder, varav majoriteten som fälls är utsatt fågel. I övrigt består avskjutningen av en stor mångfald av arter, även om dessa arter inte står för en särskilt stor del av den totala avskjutningen.

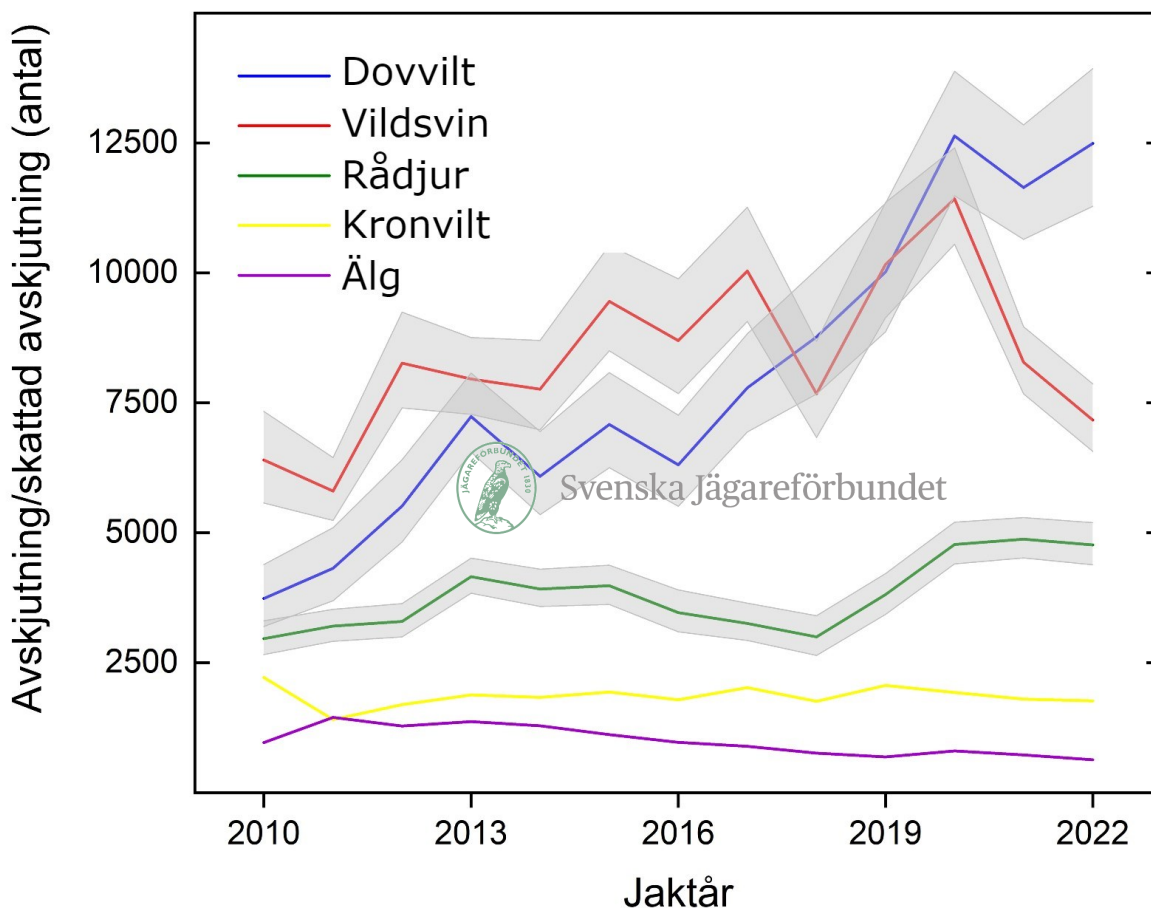
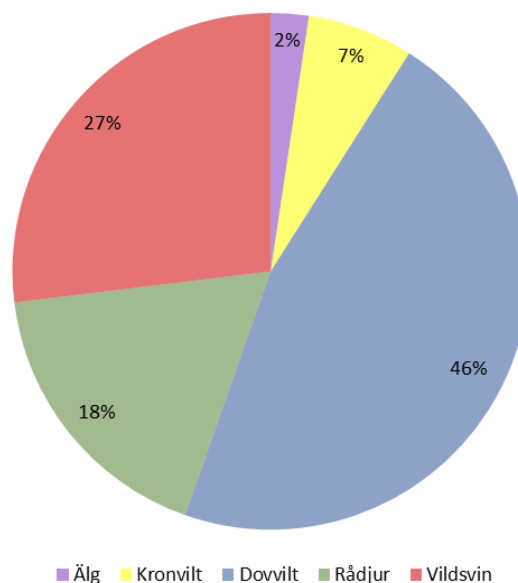

Avskjutning klövvilt i Södermanland

Den totala avskjutningen av klövvilt har under de senaste tre åren legat mellan 26 000—32 000 klövvilt.

Dovviltsavskjutningen har stadigt ökat under denna period medan rådjur och kronviltsavskjutningen legat relativt konstant. Sedan 2020 då vildsvinsavskjutningen nådde sin absoluta topp har den kraftigt minskat igen. Även avskjutningen på älgen fortsätter minska.

Detta visar tydligt anledningen till att det är viktigt att vi i vår älgförvaltning lyfter in övriga arter. Älgen står för endast en liten procent av den totala klövviltsavskjutningen och påverkas mycket av förekomsten av övrigt klövvilt.

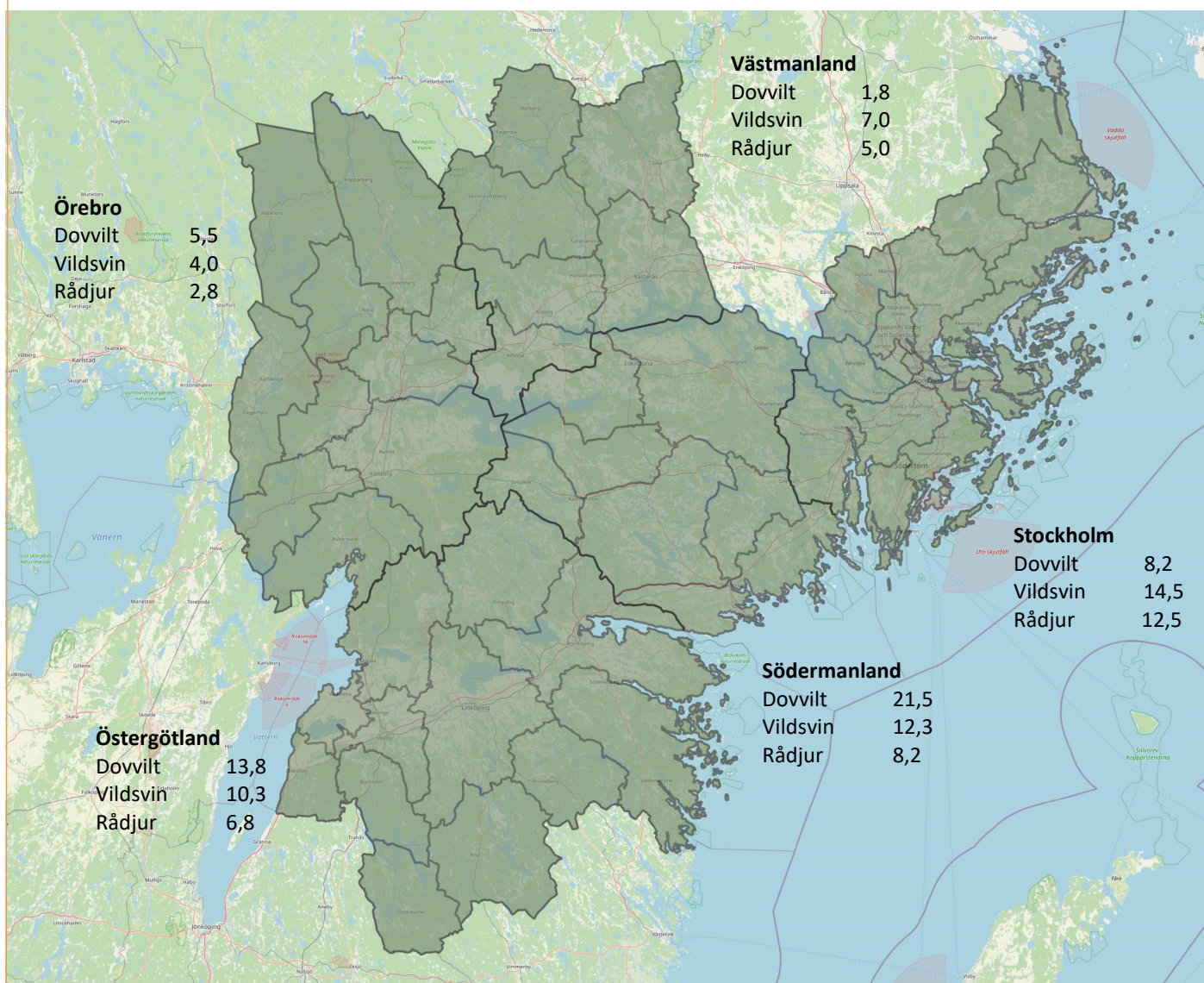

Avskjutning klövvilt i Södermanland och angränsande län

Det är stor variation i klövviltsavskjutningen mellan Södermanland och angränsande län.

Inom Södermanlands gränser återfinns samtliga sex klövviltsarter, varav alla utom mufflon redovisas i denna rapport. Dessa arter har alla haft olika utveckling under perioden 2010-2022. Vildsvin och dovvilt finns lokalt i täta koncentrationer och står för den största delen av den totala klövviltsavskjutningen i Södermanland, vilket kan likställas med bland annat Östergötland.

Karta över angränsande län och avskjutning per 1000 ha. Avskjutning av älg och kronvilt inte redovisat.

Källa: Svenska Jägareförbundet viltövervakning

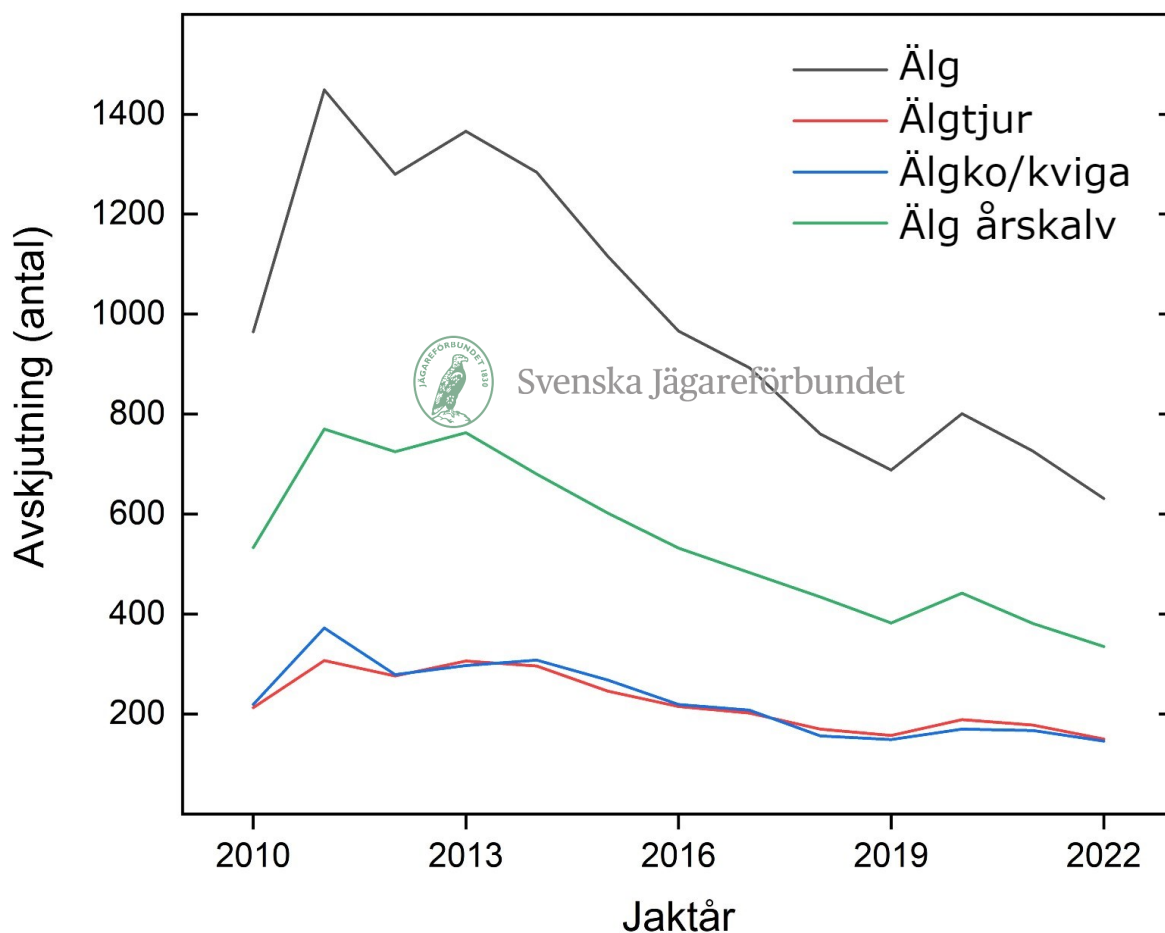

Avskjutning älg i Södermanland

Antalet fällda älgar har under många år minskat stadigt, ner till 631 älgar. Den nedåtgående trenden kan även ses i siffrorna från älgobsen där antalet observerade älgar/mantimme stadigt har gått ner. Även reproduktionen har minskat och ligger för hela länet på under 0,55 kalvar per hondjur.

Vi har under många år enligt plan minskat älgstammen i länet, trots detta ser man inte önskvärd minskning av betesskadorna. Nu har många skötselområden reagerat på den kraftiga minskningen av älgstammen som på många håll nu inte längre är jaktbar. Man har agerat och minskat den totala avskjutningen och framförallt tilldelningen av vuxna djur.

Älgen är anpassad för vårt nordliga klimat och är den klövviltsart som främst missgynnas av ett varmare och torrare klimat. Detta märks inte minst på kvaliteten på älgstammen, där vi ser allt mindre och färre kalvar.

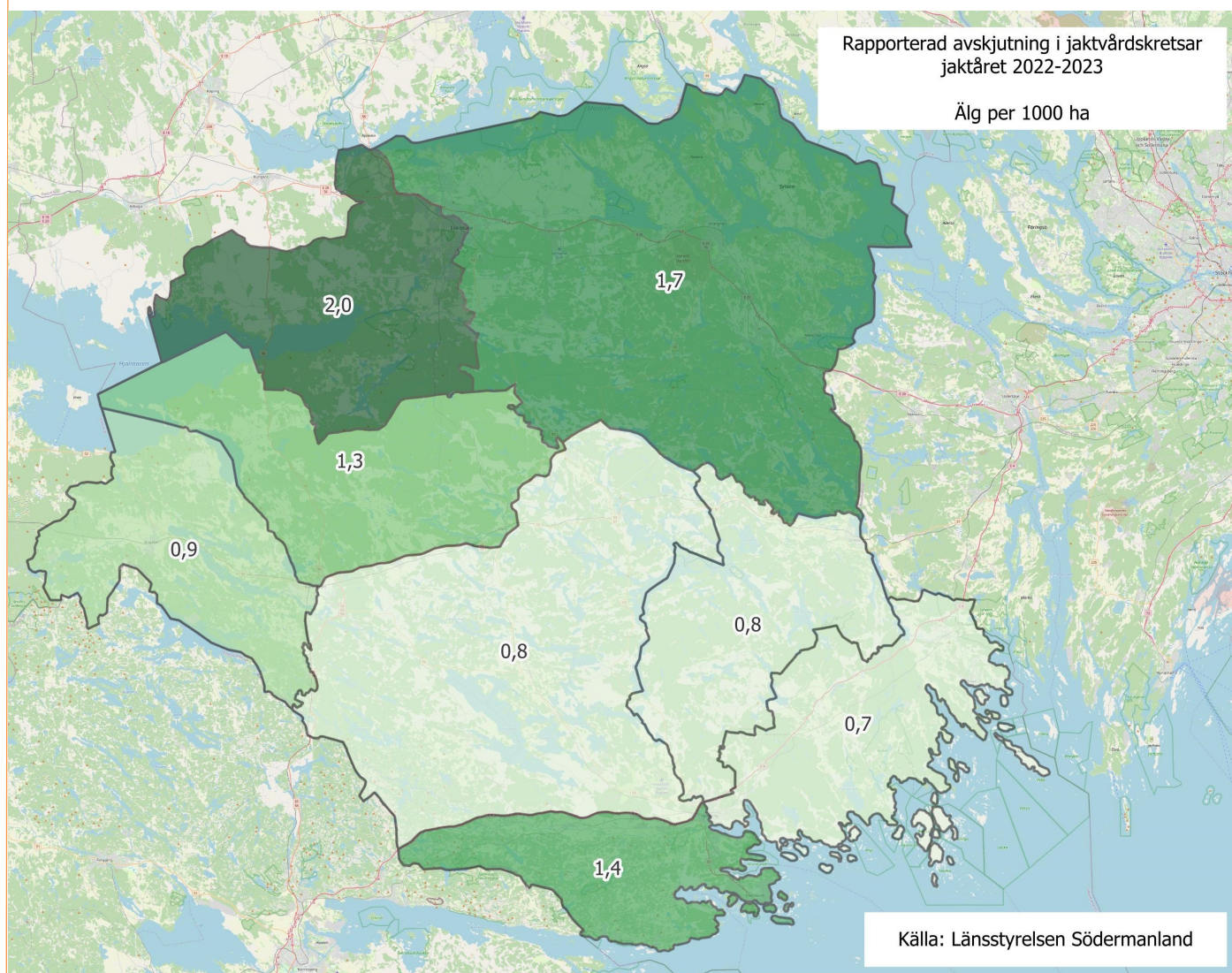

Avskjutning älg i Södermanland

Skötselområdenas älgavskjutning har i kartan nedan beräknats om efter jaktvårdskretsarnas gränser, vilket har gett ett ungefärligt mått för antalet älgar per 1000 ha. Eftersom gränserna för skötselområden och jaktvårdskretsar inte helt stämmer överens har det gjorts ett ungefärligt överslag, önskar man säkrare siffror finns det statistik för skötselområdesnivå att tillgå.

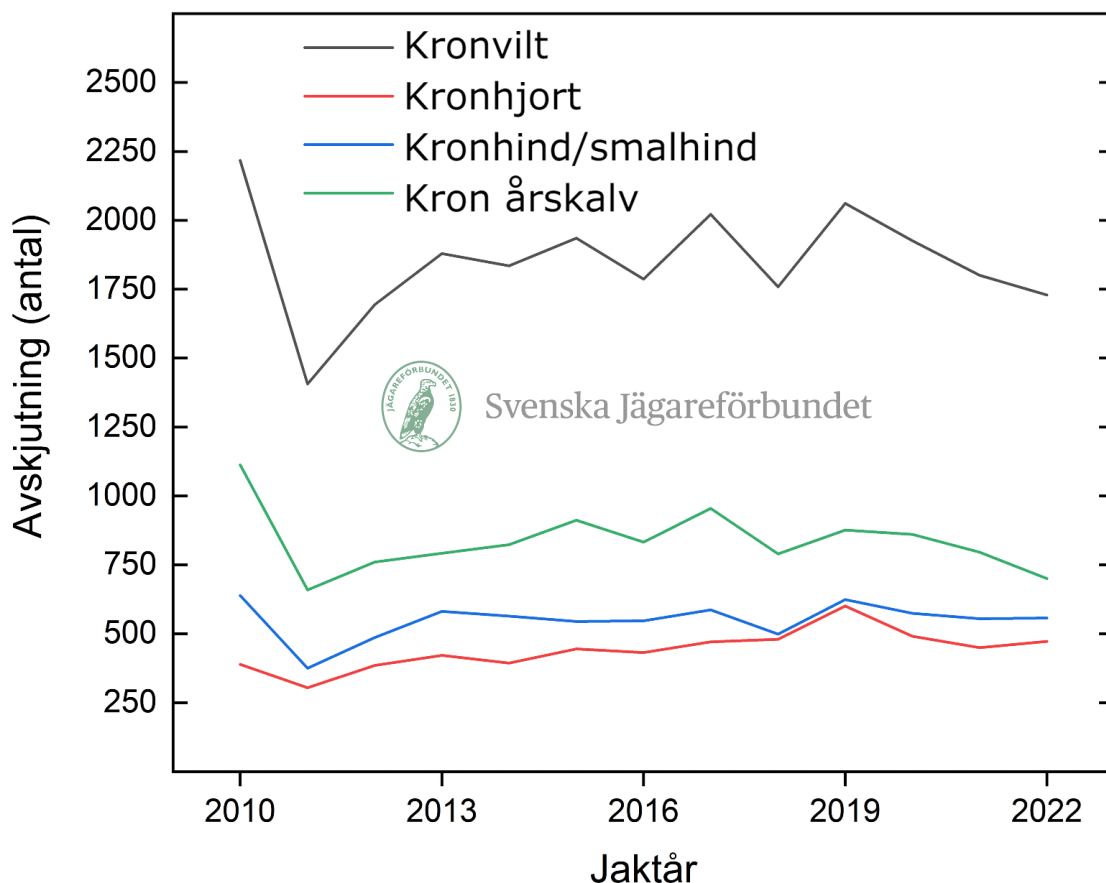
Generellt kan sägas att älgavskjutningen är som lägst där koncentrationen av annat klövvilt är högst i länet.

Avskjutning kronvilt i Södermanland

Avskjutningen på kronvilt har under många år legat konstant runt 2000 djur. Under jaktåret 2022/2023 fölldes 1767 djur, fördelat på 482 hjortar, 568 hindar och 716 kalvar, och måluppfyllnaden för hela länet låg på runt 78%.

Där man möjligen kan se en viss skillnad jämfört med föregående år är en svag minskning av andelen kalv i avskjutningen.

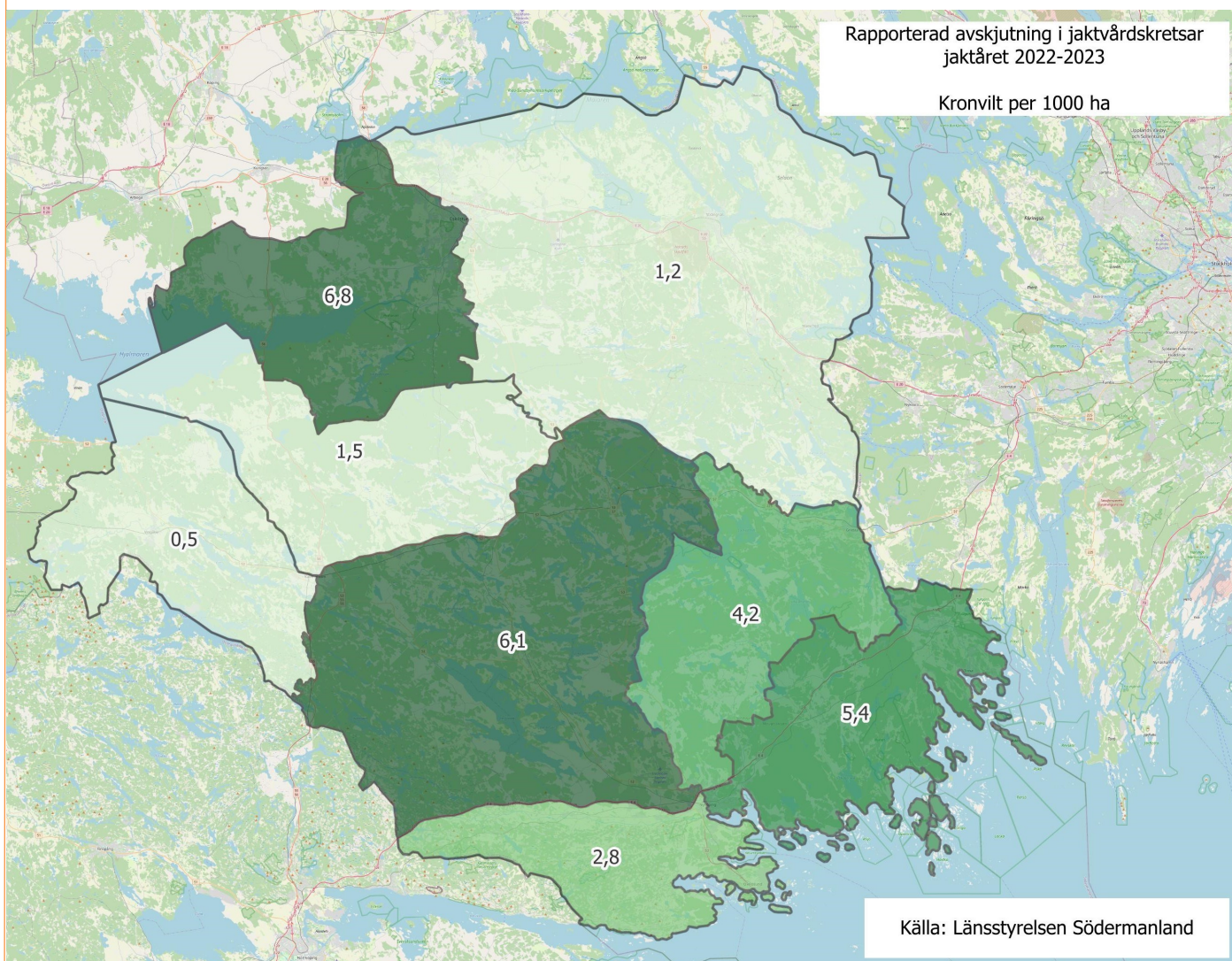

Avskjutning kronvilt i Södermanland

Skötselområdenas kronviltsavskjutning har i kartan nedan beräknats om efter jaktvårdskretsarnas gränser, vilket har gett ett ungefärligt mått för antalet kronvilt per 1000 ha. Eftersom gränserna för skötselområden och jaktvårdskretsar inte helt stämmer överens har det gjorts ett ungefärligt överslag.

Sett över länet varierar tätheterna av kronvilt lokalt, och medan ett par av jaktvårdskretsarna har en avskjutning på runt 6-7 kronvilt per 1000 ha, har andra kretsar en betydligt lägre avskjutning på 0,5-1,5 per 1000 ha.

Avskjutning dovilt i Södermanland

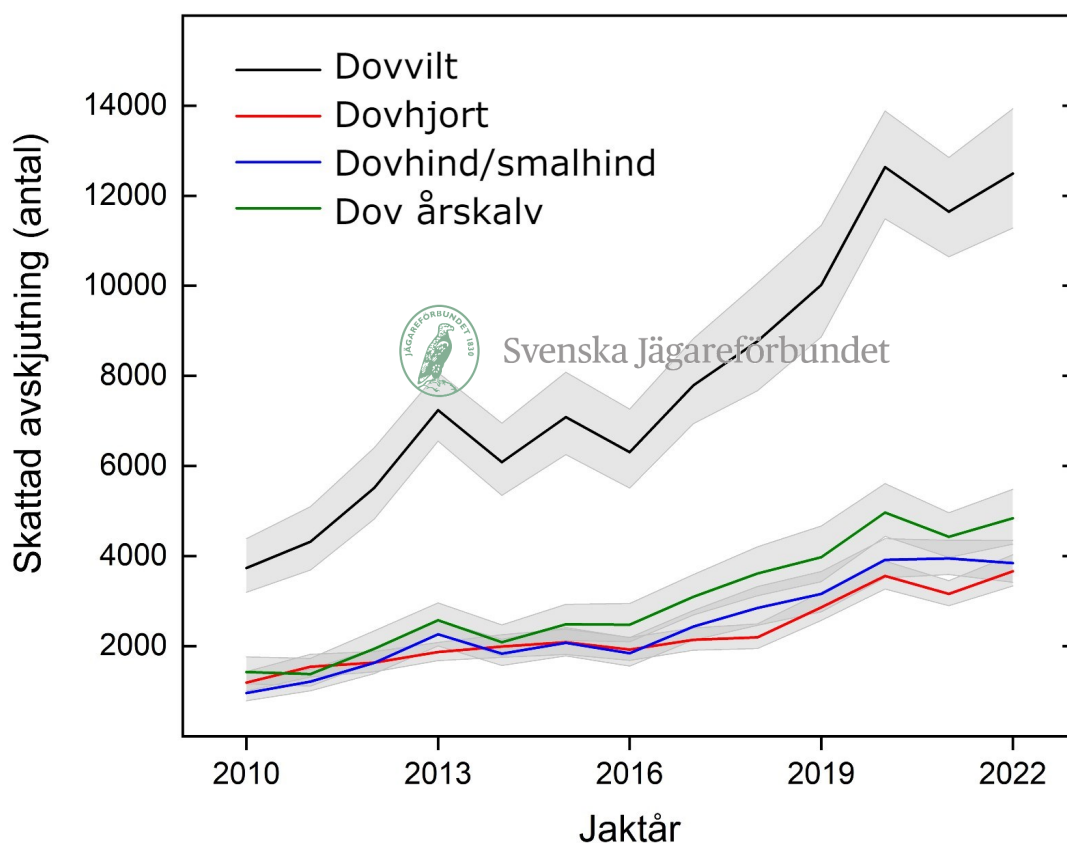
Dovviltsavskjutningen i länet ökade under jaktåret 2022/2023 till 12352 djur, vilket motsvarar ett genomsnitt för länet på 21,5 per 1 000 ha. Jämfört med jaktåret innan har avskjutningen ökat något men ser man till avskjutningen de 3 senaste åren har den ändå legat relativt stabilt.

Kalvavskjutningen utgör en lika stor del av den totala avskjutningen som tidigare, däremot ser vi en svag ökning av i antalet fällda handjur. För att se till att minska dovviltsstammarna där de är som tätast behöver vi se till att ha en hög avskjutning av hind och kalv.

I tillägg kan sägas att det även skjutits 972 dovilt med stöd av länsstyrelsens skyddsjaktsbeslut, vilka inte ligger med i skattningen av den totala avskjutningen under ordinarie jakttid.

Foto: Jesper Einarsson

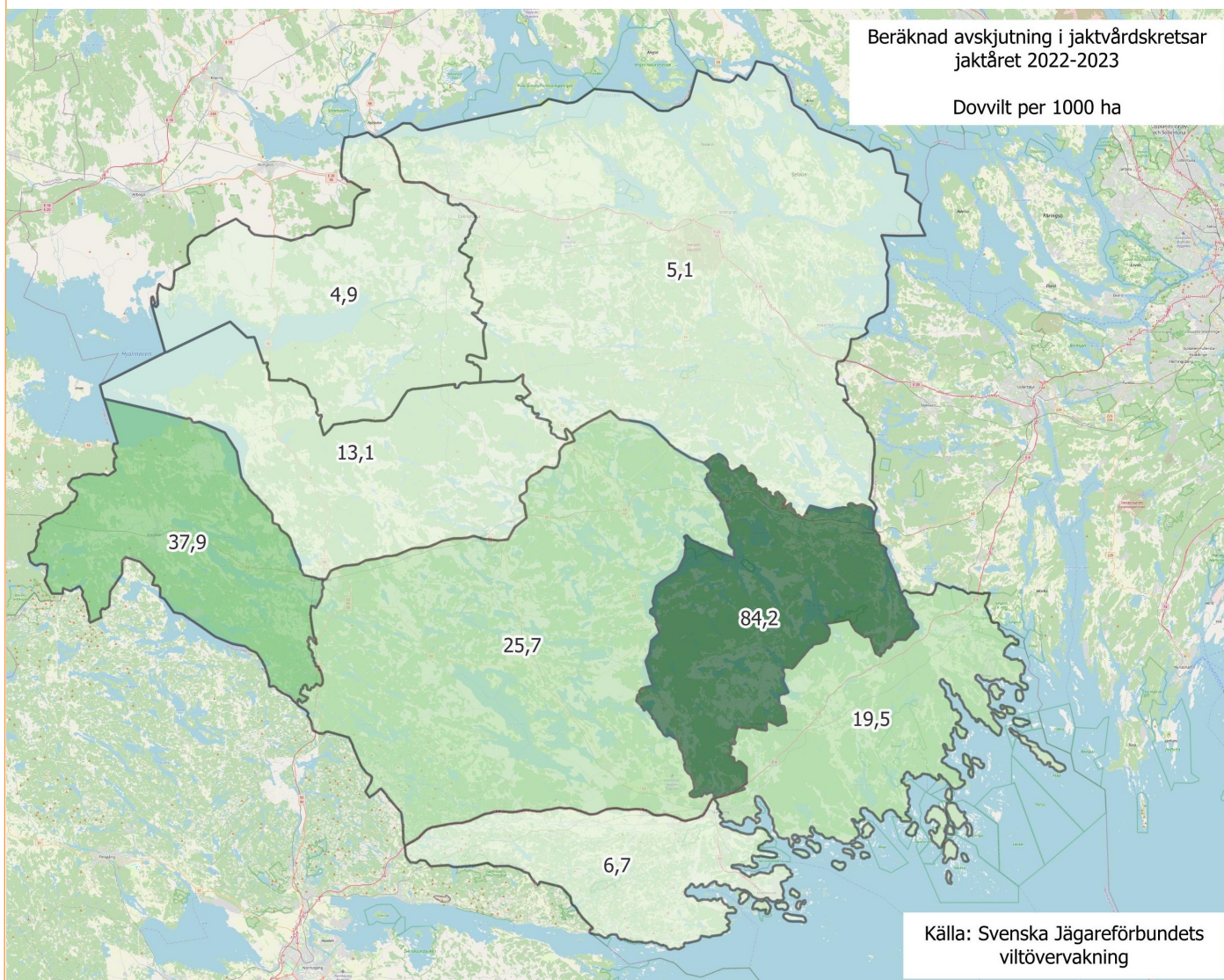

Avskjutning dovilt i Södermanland

Det som är tydligt är att även om Södermanland totalt över länet har en hög avskjutning på dovilt, finns det enorma skillnader mellan de olika jaktvårdskretsarna. Arten är starkt flocklevande och lokalt kan stammarna uppnå höga tätheter samtidigt som spridningen går mycket sakta. Detta gör att man inte bara ser stora skillnader mellan jaktvårdskretsarna, utan även inom dem.

Högsta koncentrationerna av dovilt hittar vi i Öster Malmas jaktvårdskrets, där man under 2022/2023 hade en avskjutning på 84,2 per 1000 ha. I Kiladalen som ligger längst söderut, samt i jaktvårdskretsarna i norr ser man inte alls samma doviltstätheter och till följd inte heller samma höga avskjutningsnivåer.

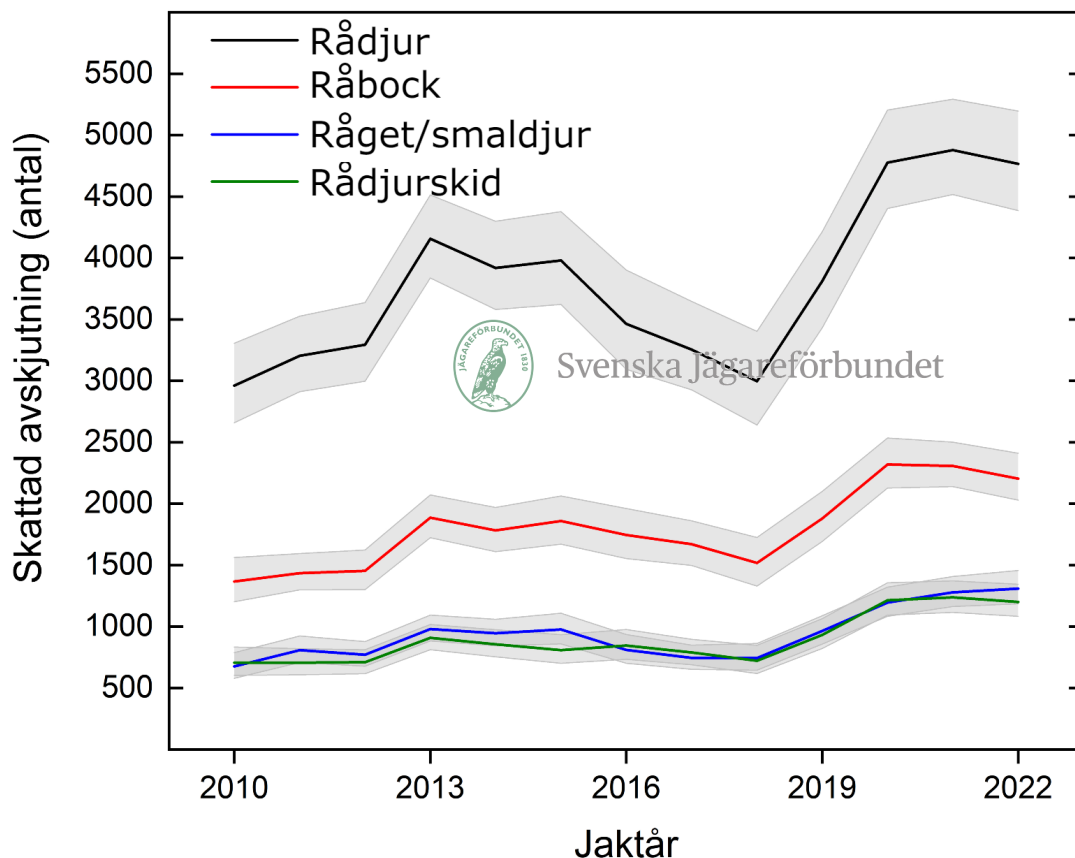

Avskjutning rådjur Södermanlands län

Efter rådjursstammens stadiga ökning från 2019 verkar den nu ha stabiliserats och ligger på ungefär 4700 djur, endast en liten minskning från föregående jaktår.

Liksom tidigare ser vi även under detta jaktår en stark övervikt mot bockar, vilka utgör mer än 60% av avskjutningen av vuxna djur.

Rådjur är den art som utgör en klar majoritet i viltolyckorna i trafiken jämfört med övriga klövvilt, dock såg man under 2022 en minskning av antalet viltolyckor där rådjur är inblandade med ungefär 15%. Dessvärre kan vi se att det totala antalet viltolyckor ökat.

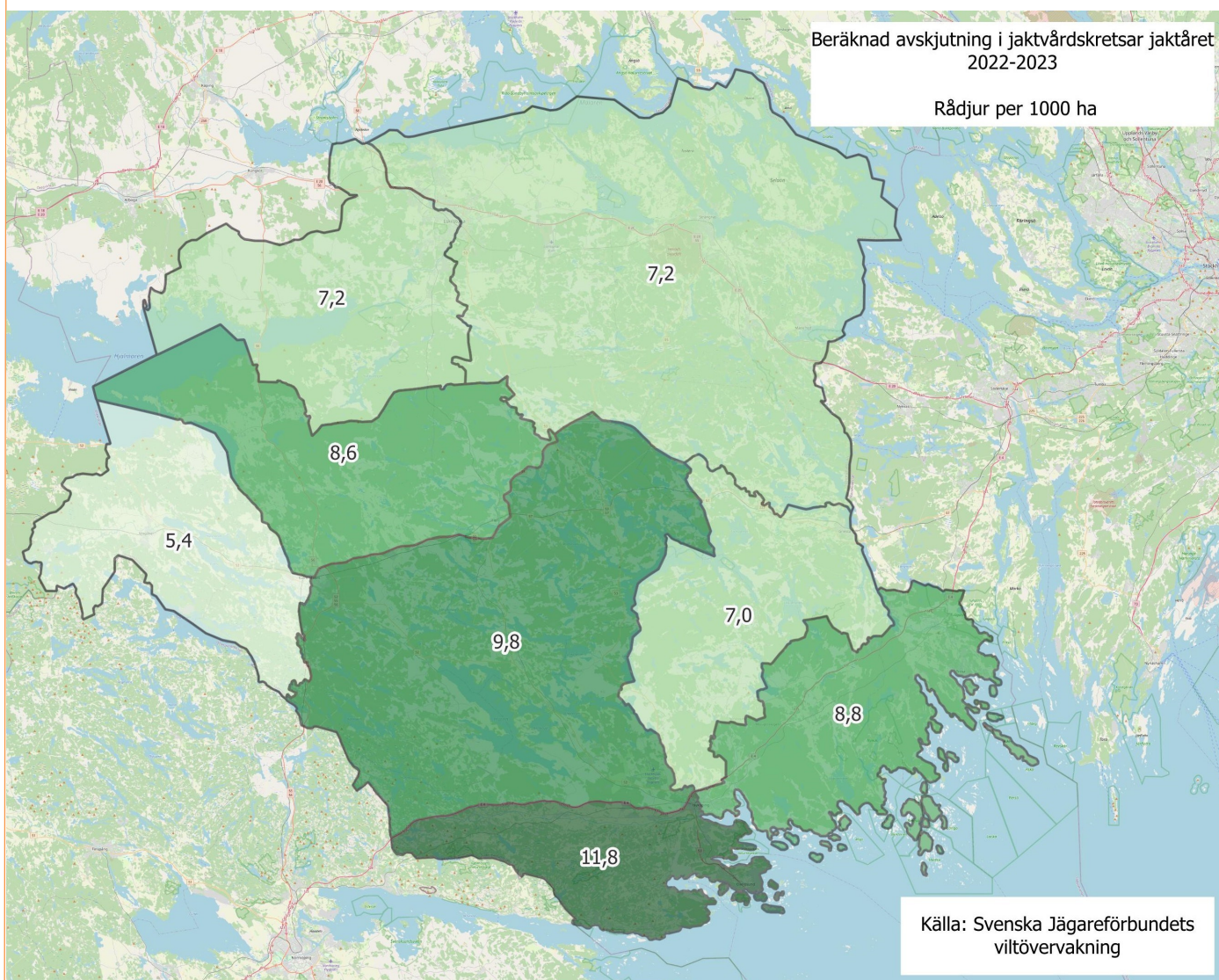

Avskjutning rådjur Södermanlands län

Rådjuret finns spridd över hela länet och totalt har länet en avskjutning på 8,2 per 1000 ha. Det finns självklart lokala skillnader och förändringar från år till år. Rådjursstammens utveckling påverkas starkt av klimat och förekomst av rovdjur och man kan därför se snabba förändringar lokalt.

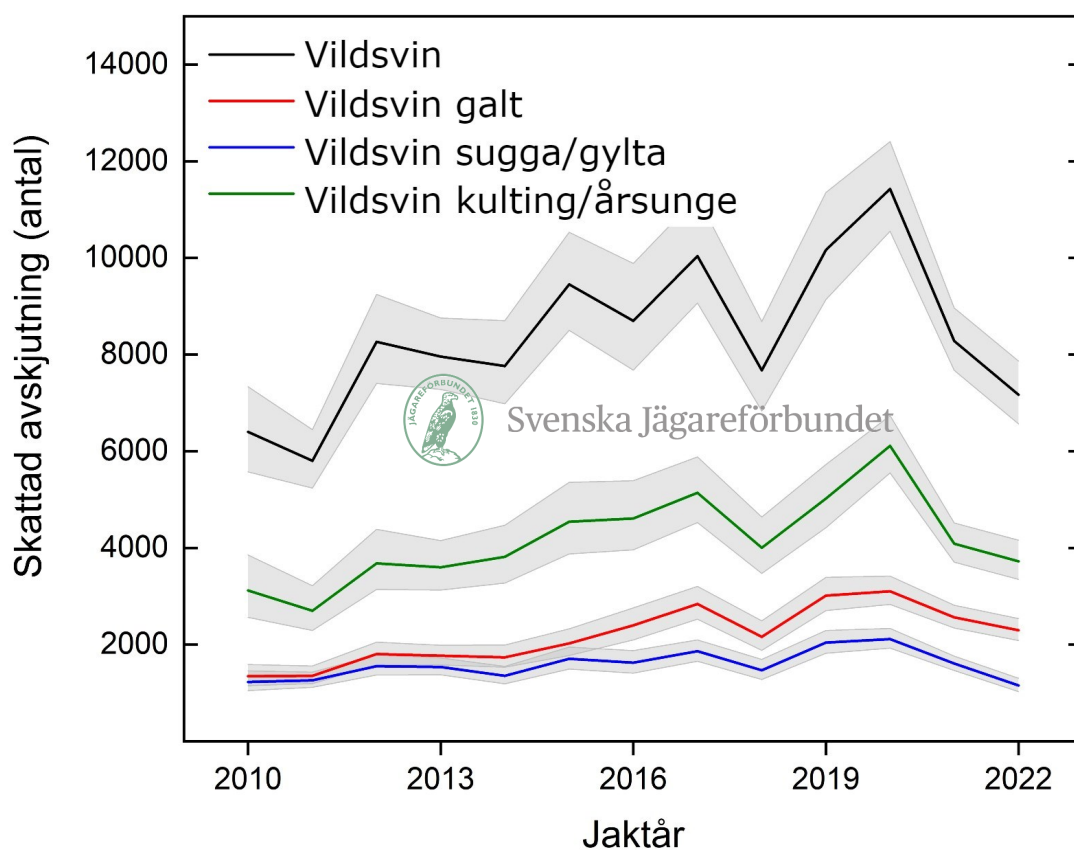
Lägst avskjutning hittar vi i Vingåkers jaktvårdskrets där det fälls 5,4 per 1000 ha. Högsta tätheterna har Kiladalens jaktvårdskrets med 11,8 per 1000 ha.

Avskjutning vildsvin Södermanlands län

Under jaktåret 2021/2022 minskade vildsvinsavskjutningen markant jämfört med året innan. Nu har vi återigen noterat en minskning i avskjutningen till ungefär 7000 djur under föregående jaktår. Det innebär att sedan 2020/2021, då vi upplevde toppen på vildsvinsavskjutningen då det fälldes drygt 12 000 vildsvin har avskjutningen minskat med över 40%.

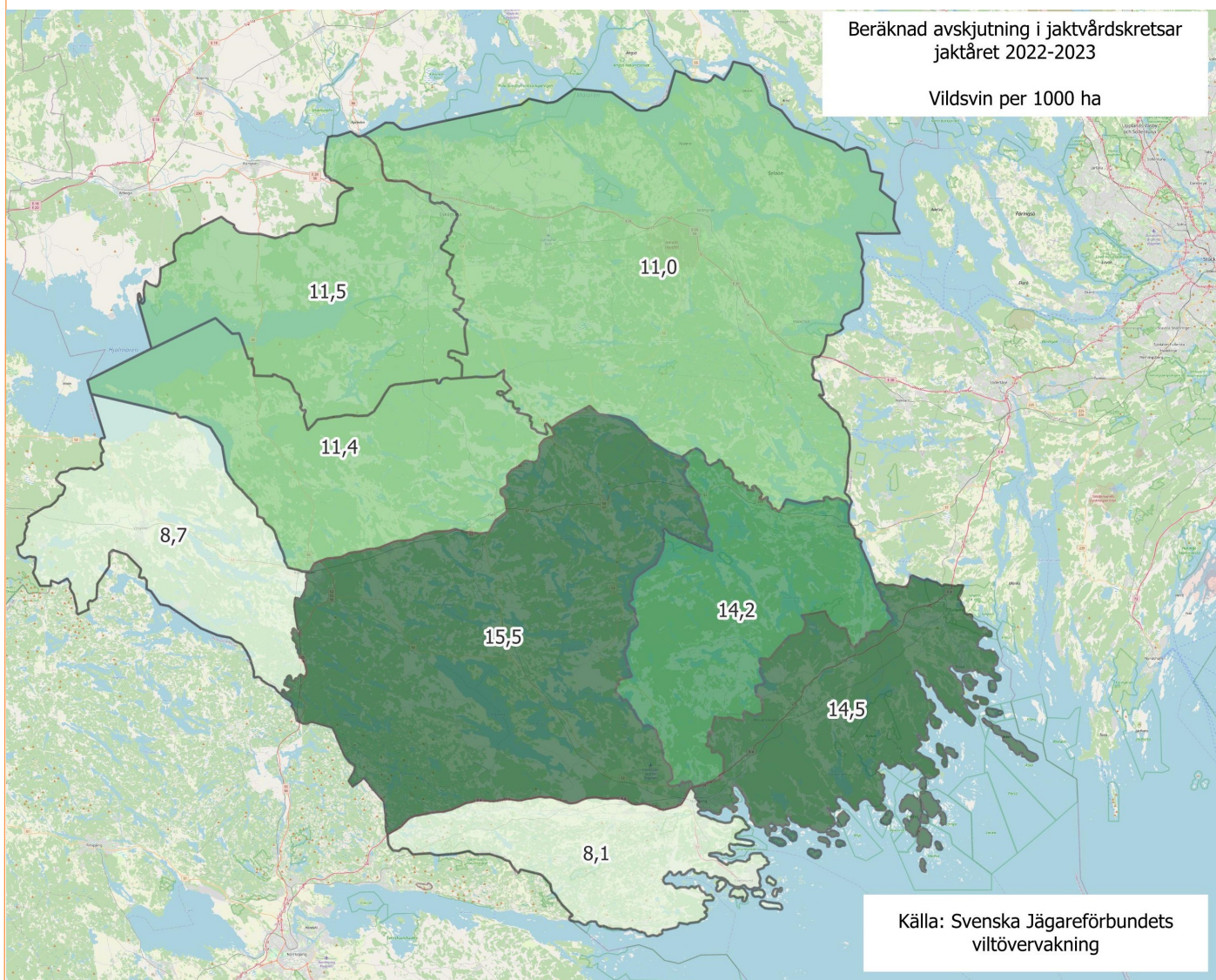
Det finns flera troliga orsaker till detta, och sanningen är nog att det beror på en kombination av flertalet anledningar. Bland annat blev det under 2019 tillåtet att använda mörkerriktmedel, vilket underlättat jakten. Vi har även noterat hög dödlighet i samband med avvänjning, vilket med stor sannolikhet beror på *Salmonella choleraesuis* som upptäcktes i Södermanland under 2020 och sedan dess påvisats hos ett stort antal fällda vildsvin runt om i länet.

Avskjutning vildsvin Södermanlands län

Vildsvinen finns etablerade i hela länet med en genomsnittlig avskjutningen på 12,3 per 1 000 ha. Den lokala variationen är dock stor och tätheterna varierar inte bara mellan jaktvårdskretsar utan även inom dem. Jämfört med föregående år har avskjutningen minskat i samtliga kretsar förutom i Mellersta Sörmland, som gått från 13,5 (2021/2022) till 15,5 per (2022/2023) och Kiladalen som ökat något från 7,7 till 8,1 per 1000 ha.

Viktigt att rapportera avskjutningen

Den skattade avskjutningen i länet och lokala jaktvårdskretsar som presenterats i denna rapport beräknas med hjälp av den avskjutning som ditt och andras jaktlag rapporterat. Rapporteringen är frivillig, endast jaktlag som själva vill bidra med data deltar. De jaktlag som rapporterar meddelar också sin jaktmarksareal. Den rapporterade arealen i varje jaktvårdskrets summeras och då erhålls täckningsgraden i rapporteringen för den aktuella kretsen.

Förenklad rapportering med appen Viltdata

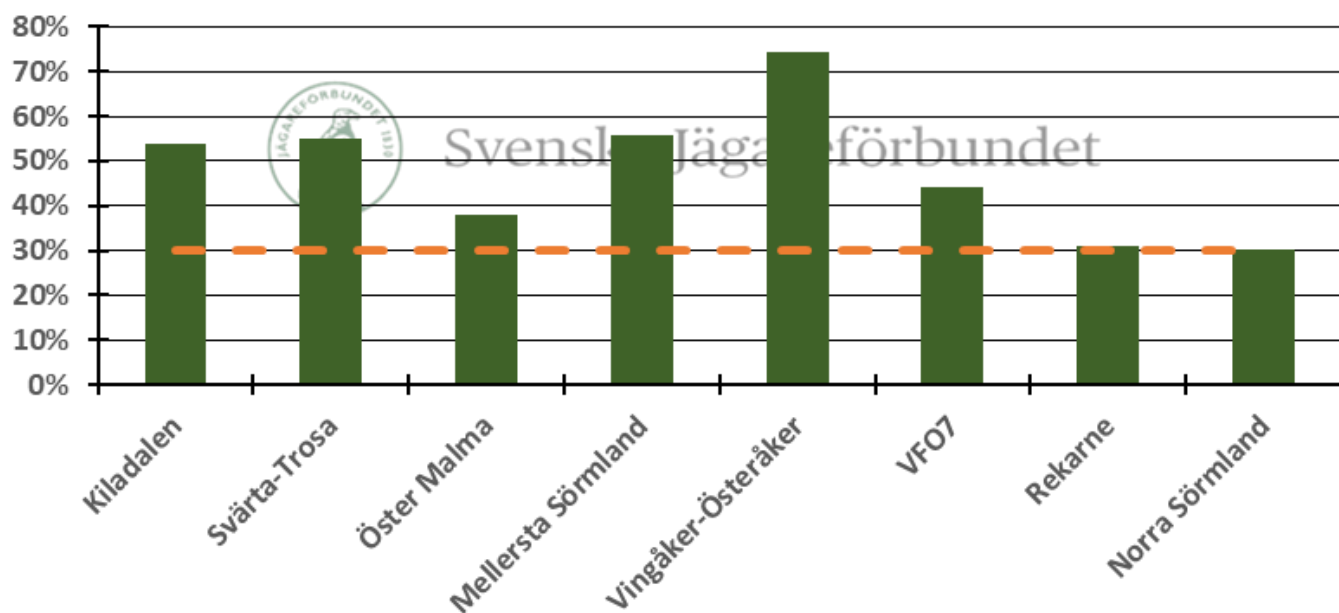
För att förenkla rapporteringen av avskjutning från den enskilde jägaren till den som ansvarar för sammanställningen av jaktlagets totala avskjutning kan rapporteringen ske i Viltdata-appen. Varje jaktlag har en egen kod som kan delas ut och läggs in i appen, varje jägare får då tillgång till att rapportera avskjutning till det specifika jaktlaget. Om jägaren jagar i flera jaktlag kan respektive jaktlags kod skrivas in och på så sätt särskilja sin avskjutning mellan olika jaktlag. Genom appen kan man även hantera tilldelning avlysning inom skötselområdet.

Appen laddas ner i PlayButik (Android) respektive AppStore (Iphone). Använd sökord viltdata. Mer information om hur appen fungerar hittar ni under fliken "Instruktioner" på www.viltdata.se

Södermanlands län 2022-2023

Den inrapporterad arealen för jaktvårdskretsarna Södermanland varierar mellan 30-75%. Täckningsgraden för hela länet ligger på 45,8 %. Svenska Jägareförbundets målsättning är att nå en täckningsgrad om minst 40 % i alla län senast år 2024. En hög täckningsgrad säkerställer en god beräkning av avskjutningens omfattning för de jaktbara viltarterna. Om ni önskar utbildning eller information om hur man rapporterar i Viltdata - hör av er till länsansvarig jaktvårdskonsulent eller hämta information på www.viltdata.se.

Inrapporteringsgrad jaktvårdskretsar 2022-2023

Svenska Jägareförbundet är en folkrörelse med 157 000 medlemmar som är organiserade i 22 till förbundet anslutna länsjaktvårdsföreningar. Förbundet bildades 1830 i syfte att rädda viltstammarna samt att främja en långsiktig hållbar jakt. Svenska Jägareförbundet verkar utifrån en stor respekt för viltet, naturen, människan och samhället som kan sammanfattas i orden hänsyn och balans.

Förbundet har även i avtal uppdrag inom adaptiv klövviltsförvaltning, viltprovtagning, viltobservation, avskjutningsrapportering samt vilt och trafik.

Länsansvarig jaktvårdskonsulent

Matilda Söderqvist 010-584 79 58

matilda.soderqvist@jagareforbundet.se